

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ BÖLÜMÜ SEÇİMİNDEKİ ETKİLİ FAKTÖRLER

Öğr. Gör. Şeyda İldan
Selçuk Üniversitesi
Akören Ali Rıza Ercan Meslek Yüksekokulu
seydaildan@selcuk.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm ile cinsiyetleri, kırsalda yaşayan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölüm, annesi çalışan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölüm, ailesinin geliri 2000 lira ve altı olan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölümler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesi üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın örneklemini Selçuk Üniversitesine bağlı bir meslek yüksekokulunda öğrenim gören 140 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için Lojistik, Dış Ticaret, Bilgisayar Programcılığı ve Bankacılık ve Finansman bölümlerinde öğrenim gören örneklem elemanları bölümlerine göre, cinsiyet, kırsalda yaşayan, ailesinin geliri 2000 lira ve altı olan, annesi çalışanlar olmak üzere frekansları tespit edilmiştir. Verilerin analizinde Ki-kare Bağımsızlık Testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin geleceklerine yön verecekleri mesleki bölüm seçiminde çevre, aile ve sosyo-ekonomik durumlarının etkili olduğu gözlenmiştir. Çalışma daha farklı bölümlerle, daha fazla öğrenciyle ve değişkenle geliştirilebilir. Meslek yüksekokulları aslında kalifiye ara eleman yetiştiren önemli kurumlardır. Ancak öğrenciler tercih ettikleri bölümü tanımadan, sonrasında haberi olmadan gelmekte, meslek yüksekokullarının önemi öğrencilere, çevreye anlatılmalı, seçtikleri bölümün önemi kavratılmalı ve bilinçli öğrenciler yetiştirmelidir.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulu, Öğrenci, Ki-kare Bağımsızlık Testi.

EFFECTIVE FACTORS ON STUDENTS' EDUCATION DEPARTMENT CHOICES AT VOCATIONAL SCHOOLS

Abstract

In this study, we determined whether there is a significant relationship between the gender, students who live in rural, the students whose mothers employees and the students whose family incomes of 2000 Turkish liras and below and that students section they studied. To collect data in research we have been identified the students studying in four different departments according to their gender, those living in rural, mother of employees and students whose family incomes of 2000 turkish liras and below. In the analysis of data the chi-square test was used to analyzed. The results obtained that while the students at vocational high schools choosing their educational department the environmental, family and socio-economic status of family be effective. The study can be improved for more different departments, more students and more variable. Vocational schools are actually important institutions that train qualified intermediate staff. However the students comes without recognition of the section they preferred.

Keywords: Vocational school, Student, Chi-square test.

GİRİŞ

Meslek Yüksekokulu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3.maddesinde "Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yıllık eğitim-öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumudur" biçiminde tanımlanmıştır. Sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştiren tek kaynak mesleki ve teknik

eğitim okullarıdır (Poyraz ve Esenboğa, 2005). Mesleki yeterliliği olmayan toplumlar gelişemezler (ESM Yayıncılık, 2014). Meslek alanında iyi eğitilmiş, bilgi ve beceriyle donatılmış elemana ülke olarak daha çok ihtiyacımız bulunmaktadır. Türkiye'nin geleceği bir anlamda mesleki eğitime endekslidir. Elinde mesleği olan, iş gücü yaratan, ürettikleriyle de yaşam kalitemizi yükselten teknik elemanlar yetiştirmedeğimiz sürece ülkemizin kalkınması mümkün değildir. İşte meslek yüksekokulları bu amaçla kuruldu.

Ülkemizde bulunan bu okulların üstlendikleri görevler oldukça önemlidir. Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz;

- Sanayi, ticari ve hizmet sektörlerinin rekabet güçlerini arttıracak yönde nitelikli insan gücü yetiştirmek.
- Hizmette rekabet, verimlilik ve kaliteyi esas almak.
- İş dünyası ve toplumla karşılıklı yarar esasına dayalı bir iletişim ve işbirliği içinde bulunmak (Gürbüz, 2011).

Meslek yüksekokulları bu kadar önemli iken buraları tercih eden öğrencilerimizde bu misyonu taşıyıp geliştirecek gençlerden seçilmeli ve bu gençlerde tercihlerini aslında ilgi, yetenek, becerilerini de dikkate alarak bu okullara ve ilgili bölümlere yerleşmelidir. Yapılan araştırmalarda ülkemizin gençlerinin kendi geleceklerini kendilerinin belirleyemedikleri ortaya çıkmıştır. Şu sorular onlara sorulabilir:

Karar alırken etkilendikleri odaklar nelerdir?

Lise ve üniversite seçimleri nasıl gerçekleşiyor?

Gelecekte yapmayı arzuladıkları meslekler hangileri?

Meslek seçerken hangi kriterler kullanılıyor? (Kas, kigem.com)

Yukarıda verilen bilgiler kapsamında bu araştırmanın amacı; meslek yüksekokulu öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm ile cinsiyetleri, kırsalda yaşayan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölüm, annesi çalışan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölüm, ailesinin geliri 2000 lira ve altı olan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölümler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesidir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Selçuk Üniversitesine bağlı bir meslek yüksekokulunda öğrenim gören 140 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma anket yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma yapılmadan önce bu alanda yapılmış olan çalışmalar da incelenmiştir. Daha sonra hazırlanan anket, meslek yüksekokulu öğrencilerine yüz yüze görüşme tekniği ile doldurtularak, araştırmanın temel verilerine ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplamak için Lojistik, Dış Ticaret, Bilgisayar Programcılığı ve Bankacılık ve Finansman bölümlerinde öğrenim gören örneklem elemanları bölümlere göre, cinsiyet, kırsalda yaşayan, ailesinin geliri 2000 lira ve altı olan, annesi çalışan öğrenciler tespit edilmiştir.

Kullanılan Analiz Teknikleri

Verilerin analizinde örneklemimize anket uygulamasında verdikleri cevaplardan yola çıkarak Ki-Kare Bağımsızlık Testi uygulanmıştır. Bu test iki veya daha fazla değişken grubu arasında ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için kullanılır. Analiz sonucunun manidar çıkması değişkenler arasında bağlantı olduğunu, manidar çıkmaması ise değişkenlerin birbirinden bağımsız olduğunu gösterir. Analiz biri sınıflamalı, diğeri sıralamalı olan iki değişkenin birbirinden bağımsızlığını, bir başka anlatımla aralarında manidar bir ilişki olup olmadığını test etmek için de kullanılır (Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. Ve Köklü, N. (2011). Çalışmada elde edilen veriler için kontenjan tabloları oluşturulmuş ve alternatif hipotezleri elde edilmiştir.

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma ile ilgili olarak verilen hipotezler alternatif hipotezlerdir ve analiz sonucunda elde edilen veya reddedilen hipotezlerde alternatif hipotezlerdir. Çalışmamızda öğrencilerin öğrenim gördükleri programı seçmesine etki edebilecek faktörler öğrenim gördükleri bölüm ile ilgili değerlendirmeleri ile ilgili tüm sorular karşılaştırıldığında anlamlı ilişki tespit edilen sonuçlar dikkate alınmıştır.

- 1- Öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenim gördükleri program arasındaki ilişki için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:
H1: Cinsiyet ile öğrenim görülen program arasında ilişki yoktur.
H2: Cinsiyet ile öğrenim görülen bölüm arasında ilişki vardır.
- 2- Öğrencilerin yaşadıkları yer; büyükşehirler veya kırsal ile öğrenim gördükleri program arasındaki ilişki için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:
H1: Öğrencilerin yaşadıkları yer ile öğrenim görülen program arasında ilişki yoktur.
H2: Öğrencilerin yaşadıkları yer ile öğrenim görülen bölüm arasında ilişki vardır.
- 3- Annesi çalışan öğrenci ile öğrenim gördükleri bölüm arasındaki ilişki için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:
H1: Annesi çalışan öğrenci ile öğrenim görülen program arasında ilişki yoktur.
H2: Annesi çalışan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında ilişki vardır.
- 4- Ailesinin aylık geliri 2000 TL altında veya üstünde olan öğrenciler ile öğrenim gördükleri program arasındaki ilişki için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:
H1: Ailesinin aylık geliri 2000 TL altında veya üstünde olan öğrenciler ile öğrenim görülen program arasında ilişki yoktur.
H2: Ailesinin aylık geliri 2000 TL altında veya üstünde olan öğrenciler ile öğrenim görülen bölüm arasında ilişki vardır.

BULGULAR

Çalışmada bankacılık, bilgisayar, lojistik ve dış ticaret programlarında okuyan meslek yüksekokulu öğrencileri, verilen hipotezlere göre uygun sorular ile öğrencileri tanımaya yönelik anket soruları ile sınıflandırılmıştır. Anket sonuçları 4 farklı bölümde yüzde ve frekans olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler ve uygulanan Ki-Kare Bağımsızlık Test sonuçları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır. Bu soruların ilki öğrencilerin hangi programda olduklarını ortaya koymaya yöneliktir. Yapılan anket sonucu Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Kayıtlı Oldukları MYO Programına Göre Sayıları

Program Adı	Ankete Katılan Öğrenci Sayısı(frekans)	%
Bankacılık	35	%25
Bilgisayar	42	%30
Lojistik	33	%23.57
Dış Ticaret	30	%21.43
Toplam	140	100

Tablo 1 dikkate alındığında ankete katılan toplam 140 öğrencinin 25’i (% 35) bankacılık, 42’si (% 30) bilgisayar programcılığı, 33’ü (% 23.57) lojistik ve kalan 30’u (% 21.43) da dış ticaret programı öğrencisi olup, toplam içinde en fazla pay alan öğrenci kitlesi % 35 payla bilgisayar programına kayıtlı öğrencilerdir.

Anketin 2. sorusu ise öğrencilerin cinsiyetleri ve öğrenim gördükleri bölümlere göre frekanslarını belirlemeye yöneliktir. Yapılan anket sonucunda öğrencilerin cinsiyetleri ve öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımlarına ait veriler tablo 2’de verilmiştir. Cinsiyet ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar ilişki olup olmadığını tespit edelim.

Tablo 2: Öğrencilerin Cinsiyetleri ve Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Frekansları

	Bankacılık	Bilgisayar	Lojistik	Dış Ticaret	Toplam
Kız	26	16	17	13	47
Erkek	9	26	16	17	93
Toplam	35	42	33	30	140

Cinsiyet ve bölüme göre düzenlenmiş veri matrisi 2x4’lük bir matris olup, 8 gözenekten oluşmaktadır. Ki-kare testinde ilk olarak her bir gözenek için beklenen değerler hesaplanır. Daha sonra her bir gözenek için ki-kare değeri hesaplanır. Son olarak da gözenek ki-kare değerleri toplanarak toplam için ki-kare değeri elde edilir.

Hesaplanan ki-kare değeri %5 anlamlılık düzeyi için değerlendirildiğinde tablo değerinden büyük olduğu görülmüştür. Bu sonuçta bize “cinsiyet ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar bir ilişki vardır” şeklinde kurulan H2 araştırma hipotezini desteklemiş olur. Yani ilk olarak cinsiyet ile öğrenim görülen bölüm arasında bağımlı bir ilişki vardır.

Anketin 3. sorusu ise öğrencilerin yaşadıkları yer, yani kırsal veya büyükşehir ile öğrenim gördükleri bölümlere göre frekanslarını belirlemeye yöneliktir. Yapılan anket sonucunda öğrencilerin yaşadıkları yer ve öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımlarına ait veriler tablo 3’de verilmiştir. Yaşanılan yer ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar ilişki olup olmadığını tespit edelim.

Tablo 3: Öğrencilerin Yaşadıkları Yer ve Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Frekansları

	Bankacılık	Bilgisayar	Lojistik	Dış Ticaret	Toplam
Kırsalda yaşayan öğrenci sayısı	18	17	10	12	57
Büyükşehirlerde yaşayan öğrenci sayısı	17	25	23	18	83
Toplam	35	42	33	30	140

Hesaplanan ki-kare değerinin belirlenen α değeri için tablo değerinden küçük olduğu görülmüştür. Bu sonuçta bize “yaşanılan yer ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar bir ilişki vardır” şeklinde kurulan araştırma hipotezi reddedilmiş olur. Yani yaşanılan yer ile öğrenim görülen bölüm arasında bağımsız bir ilişki vardır.

Anketin 4. sorusu ise annesi çalışan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölümlere göre frekanslarını belirlemeye yöneliktir. Yapılan anket sonucunda annesi çalışan ve çalışmayan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımlarına ait veriler tablo 4’de verilmiştir. Annesi çalışan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar ilişki olup olmadığını tespit edelim.

Tablo 4: Annesi Çalışan ve Çalışmayan Öğrencilerin ile Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Frekansları

	Bankacılık	Bilgisayar	Lojistik	Dış Ticaret	Toplam
Annesi çalışan öğrenci sayısı	6	7	6	5	24
Annesi çalışmayan öğrenci sayısı	29	35	27	25	116
Toplam	35	42	33	30	140

Hesaplanan ki-kare değerinin belirlenen α değeri için tablo değerinden küçük olduğu görülmüştür. Bu sonuçta bize “annesi çalışan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar bir ilişki vardır” şeklinde kurulan araştırma hipotezi reddedilmiş olur. Yani annesi çalışan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında bağımlı bir ilişki vardır.

Anketin son sorusu ise ailesinin aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölümlere göre frekanslarını belirlemeye yöneliktir. Yapılan anket sonucunda ailesinin aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenciler ile öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımlarına ait veriler tablo 5’de verilmiştir. Aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar ilişki olup olmadığını tespit edelim.

Tablo 5: Ailesinin Aylık Geliri 2000 TL Altı Olan Öğrenciler ile Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Frekansları

	Bankacılık	Bilgisayar	Lojistik	Dış Ticaret	Toplam
Aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenci sayısı	24	17	10	20	57
Aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenci sayısı	11	25	23	10	83
Toplam	35	42	33	30	140

Hesaplanan ki-kare değerinin belirlenen α değeri için tablo değerinden büyük olduğu görülmüştür. Bu sonuçta bize “ailesinin aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında manidar bir ilişki vardır” şeklinde kurulan araştırma hipotezi desteklenmiş olur. Yani aylık geliri 2000 TL altı olan öğrenci ile öğrenim görülen bölüm arasında bağımlı bir ilişki vardır.

SONUÇLAR

Araştırmanın sonucunda meslek yüksekokullarına gelen öğrenci profilini de genel olarak değerlendirdiğimizde annesi çalışan öğrenci sayısının da oldukça az olduğu görülmektedir. Genel olarak yapılan çalışmalar da incelendiği vakit ülkemizin gençlerinin kendi geleceklerini kendileri belirleyemedikleri ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin üniversitede hangi bölüme gidecekleri aileleri, çevreleri, sosyo-ekonomik durumları, cinsiyetleri veya sınav puanları tarafından belirleniyor. Gerçekte geleceklerine yön verecekleri meslek yüksekokullarını hatta bölümlerini seçerken çok dikkatli araştırmalar yapmaları gerekmektedir. Tercih edecekleri okulun geçmişini, konumunu, atölye ve laboratuvar imkânlarını, sosyal ve kültürel tesislerini, barınma imkânlarını ayrıntılı bir şekilde araştırmalı ve tercih etikleri programın geleceğinden haberdar olmalı. Meslek yüksekokullarının önemi sadece öğrencilere değil, ailelere, çevremize de kavratılmalı ve daha bilinçli, ne istediğini bilen öğrenciler yetiştirilmelidir.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya’da 10 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

ESM Yayıncılık, (2014). *Girişimciliğin Adresi Meslek Yüksekokulları Olmalı*. <http://www.egitimtercihi.com> adresinden 20 Mart 2015 tarihinde alınmıştır.

Gürbüz, R., (2011). *Meslek Yüksekokulları Nedir. METEF Fuarı Sunusu*.

Poyraz, K., ve Esenboğa Y., (2005). *Meslek Yüksekokullarının Dünü, Bugünü ve Yarınına Yönelik Bir Değerlendirme*. 3. *Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*, 102-107.

Kas, N., *Gençler Mesleklerini Nasıl Seçiyor*. [Http://www.kigem.com](http://www.kigem.com) adresinden 20 Mart 2015 tarihinde alınmıştır.

Büyükoztürk, Ş., Çokluk, Ö. Ve Köklü, N. (2011). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi.